

Старша радниця
Європейського центру імені Вергеланда
(Осло, Норвегія)
Ірина Сабор

Завідувачка кафедри освітньої політики
КЗ ЛОР "Львівський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти",
кандидатка політичних наук,
експертка БО "Центр освітніх ініціатив"
ФОП Христина Чушак

Програма підвищення кваліфікації розгля-
нута і рекомендована до затвердження на
засіданні ФОП Чушак Х.Я. і методичної
ради БО "Центр освітніх ініціатив"
08 вересня 2023 року
Олена Шинаровська,
виконавча директорка

**Програма підвищення кваліфікації
педагогічних і науково-педагогічних працівників
закладів та установ освіти
“СПРИЯТИ, А НЕ ЗАВАЖАТИ:
ЯК НАВЧАТИ ОПІКУНІВ УЧНІВСЬКОГО
САМОВРЯДУВАННЯ”**

Львів 2023

I. Загальні положення

Найменування: Програма підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів та установ освіти “Сприятти, а не заважати: як навчати опікунів учнівського самоврядування”.

Програма розроблена благодійною організацією “Центр освітніх ініціатив” (Львів) у співпраці з Європейським центром імені Вергеланда (Осло) в рамках Програми підтримки освітніх реформ в Україні “Демократична школа”, що реалізується за підтримки МОН України з коштів, наданих МЗС Норвегії, а також у рамках проекту “Розвиваємо коаліцію для учнівського самоврядування в Україні”, що реалізується фундацією Civis Polonus (Варшава), БО “Центр освітніх ініціатив” та ГО “Унікальна країна” (Жмеринка), за фінансової підтримки програми RITA – Зміни в регіоні Польсько-Американського фонду свободи.

Програма курсу розроблена відповідно до сучасної державної освітньої політики, Концепції Нової української школи та стратегії реформування освіти в Україні, а також Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників (Постанова КМУ від 21 серпня 2019 р. №800 зі змінами та доповненнями від 27 грудня 2019 р. №1133).

Розробники: тренери мережі Програми “Демократична школа” Оксана Вільчинська, Катерина Зезюліна, Андрій Кінаш, Олег Овчаренко, Наталія Худа.

Анотація курсу: курс призначений для педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів та установ освіти, зокрема, інститутів післядипломної педагогічної освіти (ШПО), центрів розвитку педагогічних працівників (ЦРПП), навчально-методичних центрів професійно-технічної освіти (НМЦПТО), закладів позашкільної освіти (ЗПО), які відповідають за організацію навчання кураторів учнівського самоврядування в навчальних закладах середньої та професійної (професійно-технічної) освіти, заступників керівників закладів освіти з виховної роботи, педагогів-організаторів та ін. зацікавлених у розвитку учнівського самоврядування педагогічних працівників і/або молодіжних працівників. Він розроблений з метою передати напрацювання Програми підтримки освітніх реформ в Україні “Демократична школа” та проекту “Розвиваємо коаліцію для учнівського самоврядування в Україні” щодо забезпечення ефективної роботи учнівського самоврядування.

Курс реалізований через комбінацію синхронного та асинхронного навчання. Синхронне навчання передбачає групову роботу, обговорення та взаємодію між слухачами у режимі реального часу. Асинхронне навчання, у свою чергу, дає можливість слухачам самостійно вивчати матеріали курсу та виконувати практичні завдання в зручний для них час.

Після завершення курсу слухачі розвинули необхідні вміння та ставлення, поглиблюють знання для подальшої передачі опікунам учнівського самоврядування чи іншим особам, які співпрацюють або курують учнівське самоврядування.

Цільова аудиторія: фасилітований курс розрахований на педагогічних і науково-педагогічних працівників освітніх закладів і установ, зокрема, інститутів післядипломної педагогічної освіти (ШПО), центрів розвитку педагогічних працівників (ЦРПП) і навчально-методичних центрів професійно-технічної освіти (НМЦПТО), закладів позашкільної освіти (ЗПО), які відповідають за організацію навчання кураторів учнівського самоврядування в навчальних закладах середньої та професійно-технічної освіти.

Мета підвищення кваліфікації: розвиток компетентностей викладачів і методистів, які відповідають за організацію навчання кураторів учнівського самоврядування в навчальних закладах середньої та професійно-технічної освіти з консультування щодо організації та впровадження діяльності задля розвитку демократичного клімату, дотримання прав людини та активної участі молоді в закладах освіти.

Напрямок підвищення кваліфікації: розвиток професійних і загальних компетентностей педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів та установ освіти.

Обсяг курсу: 45 годин (1.5 кредити ЄКТС).

Форма підвищення кваліфікації: дистанційна. Навчання здійснюється в синхронному та асинхронному форматі. Синхронне навчання – це серія занять з тренер(к)ами та групою в онлайн-овому середовищі у програмі Zoom. Асинхронне навчання організовано на платформі Moodle, де розміщено матеріали для ознайомлення та завдання.

Вид підвищення кваліфікації: навчання за програмою підвищення кваліфікації.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться /набуватимуться:

- Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (громадянська компетентність).
- Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, налагоджування соціальної взаємодії, співробітництва з колегами, попереджування та розв'язання конфліктів (соціальна компетентність)
- Здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей.
- Здатність здійснювати оцінювання та моніторинг результатів на засадах компетентнісного підходу.
- Здатність формувати ціннісні ставлення в опікунів учнівського самоврядування.
- Здатність формувати спільноту однодумців, у якій кожен відчуває себе її частиною.

Очікувані результати навчання:

1. Рівень аналізу:

- здатність розрізняти та пояснювати взаємозв'язок діяльності учнівського самоврядування з цінностями прав людини та принципами участі молоді.

2. Рівень знань та розуміння:

- знання алгоритму створення, функцій та напрямків діяльності органів учнівського самоврядування;
- розуміння важливості будівництва ефективних стосунків з учасниками учнівського самоврядування для сприяння його розвитку;
- розуміння механізмів взаємодії учнівського самоврядування з громадськими організаціями, місцевими центрами, місцевими радами та громадою.

3. Рівень застосування:

- здатність передавати отримані знання опікунам учнівського самоврядування та педагогам у доступній формі;
- володіння методами фасилітації для підтримки та забезпечення успішного функціонування учнівського самоврядування;
- здатність надавати консультації з налагодження системи моніторингу та оцінки діяльності учнівського самоврядування у школі;

- здатність застосовувати знання про можливості взаємодії учнівського самоврядування з громадськими організаціями, місцевими центрами, місцевими радами та громадою для забезпечення ефективного спілкування та співпраці.

Форма підтвердження результатів навчання: за результатами участі в усіх заняттях та виконання всіх домашніх завдань слухачі отримають сертифікати встановленого МОН зразка про підвищення кваліфікації відповідно до фактично відпрацьованої кількості годин, але не менше 50% курсу. Сертифікат на 45 год. (1,5 кредит ЄКТС) видається при умові проходження більше 80% курсу та створенні методичних матеріалів для подальшого застосування, або сертифікат на 30 годин підвищення кваліфікації (1 кредит ЄКТС) при умові проходження більше 75% курсу, та сертифікат на 15 годин підвищення кваліфікації (0,5 кредит ЄКТС) при умові проходження більше 50% обсягу курсу. Кожен сертифікат містить унікальний код. Автентичність сертифікату можна перевірити за кодом сертифікату у відкритому реєстрі за посиланням https://e-learning.theewc.org/mod/customcert/verify_certificate.php.

Місце (місця) надання освітньої послуги: платформа для онлайн навчання Програми підтримки освітніх реформ в Україні “Демократична школа” <https://e-learning.theewc.org/>.

Вартість (у разі встановлення): курс безоплатний.

II. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Загальні положення:

Даний курс є фасилітованим навчальним курсом, розробленим у рамках Програми підтримки освітніх реформ в Україні “Демократична школа”, що реалізується Європейським центром імені Вергеланда (Осло) у співпраці з Міністерством освіти і науки України та БО “Центр освітніх ініціатив (Львів) й з використанням досвіду та матеріалів, напрацьованих у результаті проекту “Розвиваємо коаліцію для учнівського самоврядування в Україні”, що реалізується фундацією Civis Polonus (Варшава), БО “Центр освітніх ініціатив” та ГО “Унікальна країна” (Жмеринка), за фінансової підтримки програми RITA – Зміни в регіоні Польсько-Американського фонду свободи.

Він ґрунтується на інтерактивному посібнику “30 кроків до нової української школи: навчаємо громадянина”. Цей курс спрямований на поглиблення розуміння організації демократичного управління в навчальних закладах та включеності дітей та молоді у процеси прийняття рішень.

Автори курсу нададуть допомогу у розумінні основних складових успішного учнівського самоврядування в навчальних закладах. Навчання на цьому курсі допоможе сформувати бачення передумов ефективної організації роботи учнівського самоврядування, враховуючи інтереси як учнів, так і педагогів, а також шкільної громади в цілому.

Курс спрямований на підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів та установ освіти, які працюють з кураторами учнівського самоврядування, педагогами-організаторами, заступниками керівника ЗЗСО з виховної роботи, молодіжними працівниками.

Курс надає можливість:

- розвинути усвідомлення взаємозв'язку діяльності учнівського самоврядування з цінностями прав людини та принципами участі молоді для його викладання кураторам учнівського самоврядування;
- навчитися пояснювати алгоритм створення, функції та напрямки діяльності органів учнівського самоврядування кураторам та іншим зацікавленим особам у створенні та розвитку учнівського самоврядування;
- доступно передавати отримані знання кураторам учнівського самоврядування та ін. педагогічним працівникам, у чийй сфері відповідальності є робота з учнівським самоврядуванням;
- зрозуміти важливість та принципи створення ефективних стосунків кураторів з учасниками учнівського самоврядування для сприяння його розвитку;
- оволодіти методами фасилітації для підтримки та забезпечення успішного функціонування учнівського самоврядування;
- надавати консультації з налагодження систему моніторингу та оцінки діяльності учнівського самоврядування у школі;
- зрозуміти перспективи взаємодії учнівського самоврядування з громадськими організаціями, молодіжними центрами, місцевими радами та громадою.

Курс передбачає індивідуальне вивчення матеріалу, групове виконання завдань та онлайн зустрічі з тренерами раз на тиждень.

Тематичний розподіл

Модуль 1. Ціннісне та нормативне підґрунття діяльності учнівського самоврядування.

1. Цінності прав людини у впровадженні учнівського самоврядування.
2. Законодавче підґрунття учнівського самоврядування.
3. Внутрішні документи, які регулюють роботу учнівського самоврядування.

Модуль 2. Залучення учнів до роботи учнівського самоврядування.

1. Сутність участі молоді.
2. Рівні участі учнів в ухваленні рішень.
3. Принципи та форми участі.

Модуль 3. Структура та функції органів учнівського самоврядування.

1. Основні характеристики належного врядування.
2. Процес створення учнівського самоврядування в закладах освіти.
3. Принципи формування представницьких органів. Вибори.
4. Функції органів учнівського самоврядування.

Модуль 4. Ефективна співпраця учнівського самоврядування з партнерськими організаціями.

1. Принципи ефективної співпраці учнівського самоврядування з партнерами.
2. Потенційні зовнішні партнери учнівського самоврядування.
3. Успішний досвід співпраці з зовнішніми партнерами.

Модуль 5. Розвиток громадянських компетентностей учнів для активної участі в учнівському самоврядуванні.

1. Рамка компетентностей для культури демократії.
2. Неформальна освіта для підготовки учасників учнівського самоврядування.
3. Методичні поради та матеріали для впровадження неформальної освіти.

Модуль 6. Професійні компетентності кураторів учнівського самоврядування.

1. Функції куратора учнівського самоврядування.
2. Базові принципи фасилітації.
3. Цикл навчання на основі досвіду Д.Колба.

Модуль 7. Моніторинг та оцінка діяльності учнівського самоврядування.

1. Принципи моніторингу та оцінки діяльності учнівського самоврядування.
2. Питання, як універсальний інструмент моніторингу і оцінки.
3. Окремі форми проведення моніторингу і оцінки.

III. РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Заняття	Синхронне навчання / год.	Асинхронне навчання / год.	Завдання, кількість
Тема 1. Ціннісне та нормативне підґрунтя діяльності учнівського самоврядування.	4	3	2
Тема 2. Залучення учнів до роботи учнівського самоврядування.	2	3	2
Тема 3. Структура та функції органів учнівського самоврядування.	2	7	3
Тема 4. Ефективна співпраця учнівського самоврядування з партнерськими організаціями.	2	4	2
Тема 5. Розвиток громадянських компетентностей учнів для активної участі в учнівському самоврядуванні.	2	5	2
Тема 6. Професійні компетентності кураторів учнівського самоврядування.	2	5	2
Тема 7. Моніторинг та оцінка діяльності учнівського самоврядування.	2	2	1
Всього:	16	29	14
	45		